
Публикуван на: 15-06-2006

Източник: [Портал ЕВРОПА](#)

» Първоинстанционният съд оправда бившия столичен кмет Стефан Софиянски по обвинението за продажбата на Централните хали.

» Бившият главен прокурор Никола Филчев замина като посланик в Казахстан ден преди да бъде заведен под конвой в съда като свидетел по делото за намерените през 2000 г. в дома му подслушвателни устройства.

коментарите в "Дневник" и "Медиапул"

Логичният провал на една наказателна политика - коментар на Петя Владимирова във вестник "Дневник"

Първоинстанционният съд оправда бившия столичен кмет Стефан Софиянски по обвинението за продажбата на Централните хали. Както се очакваше, съдът спази принципа, че наказателната отговорност е лична, а решението за сделката е колективен акт на общинския съвет. И, което е може би по-важно, Халите са едно от малкото добри и видими места в София, които запазиха функцията си, които работят и дават работа. Ако сделката не беше станала, нищо чудно сега на това място да е извисил банално-типовия си ръст поредният тъмностъклен билдинг, изпрал парите на някой добре облечен бизнесмен. С уговорката, че предстои все още да си кажат думата по-горните инстанции, нямаме основание да се съмняваме, че буквата на закона е спазена и провалът на обвинението е факт.

Конкретният случай обаче е повод да се замислим за логиката на провала на българската обвинителна политика през целия период на тъй наречения преход. И понеже поводът за този размисъл са делата на Софиянски, няма как да пропуснем въпроса за дълбоко съмнителната противоречивост на прокурорските действия по делата от съдебната одисея на бившия кмет. Спомняте ли си обвинението срещу него за емитирането на еврооблигациите, когато през януари 2002 г. той беше извикан на "Развигор" сред десетки телевизионни камери, за да бъде зрелищно обвинен за щети на общината за милиони левове? Само три месеца по-късно същата прокуратура сне обвинението и прекрати следствието. Но вече без шум, без камери и микрофони. И без да се е променило нищо във фактологията по делото. Оставяйки червеят на съмнението, че диаметрално противоположната промяна в прокурорската визия е добре подплатена с извънправни знаци, да гризе на воля обществената душа. И да повдига въпроса, който остава неизменен независимо от

смяната на върха на прокуратурата: наистина ли водим само фиктивни дела?

Въпросът е остро актуален днес, когато се мъчим да убеждаваме Европейския съюз, че сме изградили функциониращо правоохранение и правосъдие. За еврокомисарите може би няма значение, че на единайсетата година от масовия фалит на банките и след всички обещания на прокуратура, правителства, парламенти и комисии за възмездие и за връщане на изтеклите милиарди левове, държавата в лицето на прокуратурата и всевъзможните полицейски служби претърпя пълен провал и съдът издава една след друга оправдателните си присъди. Брюксел не е сантиментален, той се интересува от функционирането на българските институции оттук нататък. Но за българите провалът в търсенето на отговорност за гигантския грабеж по време на прехода означава живот с изпепеляващото усещане за победата на циничния принцип на избегналите възмездие - пито - платено. Тук и сега. В рамките на собствения им живот, който трябва да продължи в европейското бъдеще...

Днес са вече спомен, който буди иронични усмивки, безбройните съвещания на прокуратурата, следствие, МВР, формирането на екипи и групи, завеждане на отчет на делата за банковите фалити, обявявяха се списъци с 55 приключили следствия. Прокуратурата убеждаваше незнайно кого, тъй като всички знаеха, че през 1995 и 1996 са извършени тежки престъпления в банковата система и крупни финансови измами и в резултат малка група хора са присвоили близо 6 милиарда лева. И Татарчев, и Никола Филчев признаваха, че всичко това е резултат и от неоправданото рефинансиране и липсата на контрол от страна на БНБ. И се заканваха да изправят виновните пред съда.

Е, изправиха когото можаха. И то с еднотипни обвинения за престъпления по служба, знаейки отлично, че при тях трябва да се докаже престъпен умисъл. И прехвърлиха отговорността върху съда, който беше безкрайно улеснен да се мотивира, че раздаването на кредити е въпрос на гражданско-правни отношения, а не е изпълнение или неизпълнение на служебни задължения. Така бяха оправдани шепата назначени за банкери слуги на архитектите на прехода. Както бяха оправдани и помазаните да източат милиардите в съюз с банкерите. Все едно в България не е имало централна банка, чиято задача е да контролира здравето на системата.

Примерите всъщност могат да продължат във всички посоки. Затова е всеки път, когато българите са убеждавани да положат колективни усилия за по-бързо придвижване към европейското си бъдеще, остава горчивото усещане за подигравка. От страна на онзи съмнителен съюз между политическата и правоохранителната класа, който посипа с пепел илюзиите им, оказа се, за справедливост под върховенството на закона.

Правото, тоест прилагането на закона, било изкуство на доброто и справедливостта - тази максима на латински е избрала Върховната прокуратура за лице на интернет страницата си. Доскорошният ѝ първи ръководител напусна в сряда тихомълком страната, за да не бъде доведен под охрана като свидетел по дело, започнато от самия него... При това Филчев се измъкна с любезното съдействие на президента и външния министър. И това е държава за Европейския съюз?

Съжалявам. Освен ако не си правим илюзии и за това светло бъдеще.

Шикалкавенето около Филчев е унижително за държавата - коментар на Ина Стоянова, Mediapool

Голямото шикалкавене на българските власти около заминаването на български посланик в приемащата го чужда страна е пълен абсурд и голям срам за държава, която твърди, че е европейска, демократична и правова.

В сряда медиите отчаяно се опитваха да изкопчат някаква информация кога Външно министерство

е подписало договора на бившия главен прокурор Никола Филчев и дали той вече е заминал за Казахстан. Говорителят на МВНР лаконично и мъгляво обясни, че договорът е подписан "тези дни". Указът на президента Първанов за посланическото назначение на Филчев е подписан още през март. Междувременно бившият обвинител №1 се покри и съдът се видя в чудо как да го издири, за да го докара в съдебната зала, където да свидетелства по делото за откритите в дома му преди шест години подслушвателни устройства. Играта на котка и мишка седмици наред забавляваше медиите и публиката, а през това време МВНР увърташе има ли сключен договор с новия посланик и кога точно той ще замине за Казахстан. Очакваше се това да стане до края на май. Междувременно съдебни служители успяха да "спипат" дипломата на коктейл в руското посолство (едно от малкото сигурни места, на които Филчев може да бъде открит) и да му връчат призовка за явяване в съда.

Покрай текущите скандали в държавата, историята с посланическото назначение на Филчев се позабрави, но за него отново се заговори в последните дни.

Причина за това станаха предварителните резултати от проверката за работата на прокуратурата под ръководството на Филчев за последните пет години, разпоредена от новия обвинител №1 Борис Велчев.

Макар че част от проверяващите са именно хора, известни като доверени кадри на Филчев, на повърхността излязоха скандални факти на умишлено бавени производства, задържани дела и прочее безобразия, които бяха известни на повечето магистрати и медици, но до този момент не бяха официално потвърдени. За всички е ясно, че при централизираното устройство на прокуратурата и здравата хватка на Филчев върху работата на всички прокуратури, в крайна сметка той е отговорният за допуснатите нарушения. И макар резултатите от проверката да отразяват само малка част от истината за работата в прокуратурата през последните години, те са достатъчни, за да разкрият схемата на умишлени злоупотреби с власт и грубо погазване на всякакви правила за ефективно, справедливо и безпристрастно правораздаване.

Резултатите бяха огласени в понеделник, а главният прокурор каза, че ще обяви заключенията си на пресконференция в четвъртък. По някаква "случайност" отпътуването на Филчев изпревари въпросната пресконференция, макар че едва ли нещо, казано от Велчев или който и да е друг може да обезпокои бившия главен прокурор.

Зад него стои държавата в лицето на правителство, президент и парламент, които иначе се съгласяват с критиките на ЕС за българското правораздаване, но въобще не им минава през ум да потърсят отговорните за това.

Нещо повече, човекът - институция, който се превърна в емблема на неефективната, непрозрачна и подкупна българска прокуратура, по (не)ясни съображения бе възнаграден с честта да представлява България в чужбина.

Цялата шизофренност на ситуацията и гузната съвест на управляващите обаче от време на време вземаха връх – така например президентството се опита да потули новината с подписания указ на назначението на Филчев. Днес говорителят на МВНР не можа да си спомни кога е подписан договорът на посланика, въпреки че медиите от два месеца питат за това. Гранична полиция пази самоотвержено най-голямата тайна – напуснал ли е бившият главен прокурор страната.

Така или иначе и българската общественост, и критиците на Филчев от ЕС и САЩ се примириха, че у нас няма кой да му търси отговорност за свършеното и несвършеното. Днешната интрига около заминаването му също ще отmine.

ФИЛЧЕВ ЗАМИНА ЗА ПОСЛАНИК, А СОФИЯНСКИ БЕ ОПРАВДАН ОТ СЪДА

Факт е обаче, че самооценката, която си дава българското правителство с цялото старателно укриване и шикалкаване около отпътуването на Филчев, е много по-красноречива за репутацията и достойнството на България, отколкото която и да е оценка, писана в Брюксел.